

Agata Domachowska

Albania niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych

Albania po raz pierwszy w swojej historii będzie pełnić funkcję niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ podczas kadencji 2022-2023. Do deklarowanych priorytetów, które w czasie tych dwóch lat zamierza zrealizować, należy zaliczyć m.in. wzmocnienie roli kobiet, poszanowanie praw człowieka oraz prawa międzynarodowego, promowanie harmonii religijnej czy też skoncentrowanie się na kwestiach zmiany klimatu i jego wpływu na globalne bezpieczeństwo. To już kolejna szansa dla Albanii, po objęciu przewodnictwa w OBWE (2020 r.), na wzmocnienie swojego wizerunku na świecie.

Podczas posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które zostało zorganizowane 11 czerwca 2021 r., 175 państw członkowskich ONZ (spośród 190 obecnych) zagłosowało za wyborem Albanii, Brazylii, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Ghany i Gabonu na nowych niestałych członków RB ONZ. Każde z państw potrzebowało przynajmniej 2/3 głosów poparcia. Kraje te zastępują pięciu obecnych niestałych członków, tj. Estonię, Tunezję, Nigerię, Wietnam oraz Saint Vincent i Grenadyny.

Warto podkreślić, że już w 2018 r. ówczesny szef dyplomacji Albanii Ditmir Bushati zapowiedział, że rząd będzie się starał uzyskać miejsce niestałego członka RB ONZ. Od tamtego czasu albańska dyplomacja podjęła szereg działań, aby zrealizować postawiony przez siebie cel. Jak stwierdziła albańska minister spraw zagranicznych Olta Xhaçka, Albania odbyła wiele spotkań w celu przekonania partnerów do oddania głosów właśnie za tą kandydaturą. Warto podkreślić, że na przestrzeni zaledwie dwóch lat państwo albańskie będzie pełniło kolejną ważną rolę w ramach organizacji międzynarodowych. W 2020 r. Albania sprawowała bowiem przewodnictwo w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Przewodnictwo Albanii w OBWE. W 2020 r. Albania sprawowała przewodnictwo w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Warto dodać, że Albania jest dopiero drugim państwem Bałkanów Zachodnich, które przewodniczyło organizacji – po Serbii, która swoją kadencję sprawowała w 2015 r. Stanowisko urzędującego przewodniczącego OBWE w 2020 r. sprawował Edi Rama – ówczesny premier, ale także minister spraw europejskich i spraw zagranicznych. Przewodnictwo to stanowiło historyczny moment dla Albanii, szczególnie ze względu na fakt, jak podkreślał premier E. Rama, że Albania była jedynym państwem europejskim, które odmówiło udziału w Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE) w latach 70. XX w. Co więcej, dopiero w 1991 r., po upadku systemu komunistycznego, państwo albańskie przystąpiło do OBWE.

Do podstawowych celów, jakie przyświecały albańskiemu przewodnictwu w OBWE, zaliczono: promowanie działalności organizacji na możliwie najniższym szczeblu, odnowienie dialogu w ramach BWE w trzydziestą rocznicę przyjęcia Paryskiej Karty Nowej Europy (*The Charter of Paris for a New Europe*), działanie na rzecz implementacji fundamentalnych zasad i zobowiązań OBWE, a także zapobieganie konfliktom, promowanie roli kobiet w rozwiązywaniu konfliktów oraz w procesach pokojowych, wspieranie procesu demokratyzacji (wzmacnianie rządów prawa oraz walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną), zwalczanie przemocy wobec kobiet i dziewcząt, wspieranie wolności mediów, kontynuowanie dyskusji na temat cyberbezpieczeństwa, promowanie tolerancji i zwalczanie mowy nienawiści.

W czasie swego przewodnictwa Albania zwracała szczególną uwagę na konfliktową sytuację na Ukrainie, uznając to za największe wyzwanie dla bezpieczeństwa w Europie. Starła się również promować działalność Specjalnej Misji Obserwacyjnej OBWE na Ukrainie, a także informować o pracach związanych z zapobieganiem dalszej eskalacji konfliktu w celu przyczynienia się do wypracowania pokoju. Jednocześnie Albania kontynuowała działania OBWE na rzecz rozwiązania konfliktu w Górskim Karabachu.

W czasie trwania przewodnictwa Albanii w OBWE pojawiały się głosy krytyki dotyczącej tego, w jaki sposób rząd albański zamierza wypełnić postawione przez siebie cele, skoro sam ma problem ze wzmacnianiem instytucji demokratycznych i rządów prawa, z walką z korupcją czy przestępczością zorganizowaną we własnym kraju. Co więcej, od lat organizacje międzynarodowe zwracają uwagę rządowi w Tiranie na liczne przykłady łamania praw człowieka czy ograniczania wolności mediów. Ponadto zastanawiano się także nad tym, na ile realne jest to, aby tak niewielkie państwo, jakim jest Albania, mogło skutecznie działać na rzecz pokojowego rozwiązania trwającego konfliktu na Ukrainie.

Priorytety Albanii jako niestałego członka RB ONZ. Albania wyznaczyła konkretne priorytety, które zamierza zrealizować podczas swej kadencji w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Są to: a) wzmocnienie roli kobiet w ramach organizacji międzynarodowych i ich wkładu na rzecz zachowania trwałego pokoju i bezpieczeństwa na świecie; b) zaangażowanie na rzecz poszanowania praw człowieka oraz prawa międzynarodowego; c) promowanie tolerancji religijnej i wspieranie walki z terroryzmem, ekstremizmem i fundamentalizmem; d) podjęcie działań na rzecz bezpieczeństwa ekologicznego i walki ze zmianą klimatu; e) wzmacnianie partnerstw w celu wspólnego wypracowania trwałych rozwiązań określonych problemów, co ma się przyczynić do budowania pokoju i zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Co więcej, jak stwierdziła minister spraw zagranicznych Albanii Olta Xhačka, Albania będzie chciała w ramach RB ONZ zaprezentować doświadczenie i podejście małego państwa, które bardzo skorzystało na wielostronnym zaangażowaniu. Dodała, że Albania ma ambicje budowania mostów, ponieważ od zawsze była miejscem wpływów zarówno tych wschodnich, jak i zachodnich. Dla Albanii, jak podkreśla minister O. Xhačka, jest to historyczna szansa na uzyskanie wpływu na wypracowanie różnych rozwiązań o zasięgu globalnym, a nie tylko regionalnym.

Podsumowanie. Uzyskanie miejsca w Radzie Bezpieczeństwa ONZ należy oceniać jako sukces albańskiej dyplomacji oraz szansę na wzmocnienie relacji z różnymi partnerami na świecie. W tym celu należy założyć, że Albania wykorzysta dotychczasowe doświadczenie, zdobyte podczas sprawowania przewodnictwa w ramach OBWE. Obecność w Radzie Bezpieczeństwa ONZ nie tylko pozwoli Albanii na wzmocnienie swojego wizerunku i pozycji międzynarodowej, ale także będzie stanowiła możliwość współkształtowania dyskusji na temat kluczowych – z punktu widzenia tego bałkańskiego państwa – tematów. Jednocześnie Albania ze względu na swoje położenie będzie starała się pełnić rolę swoistego „głosu Bałkanów”, co należy oceniać pozytywnie również z punktu widzenia całego regionu.

Na sukces kadencji Albanii w RB ONZ szczególnie może liczyć Kosowo, którego głównym celem polityki zagranicznej pozostaje uzyskanie uznania międzynarodowego oraz miejsca wśród państw członkowskich ONZ. Premier Edi Rama już w czasie ostatniego, 76 Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (20-24 września 2021 r.) w sposób stanowczy stwierdził, że będzie przekonywał wszystkich członków tejże organizacji, aby uznali wreszcie niepodległość Kosowa. Jego zdaniem, jest to konieczne, aby ustabilizować sytuację w regionie. Ostatecznie jednak są to jedynie deklaracje rządu albańskiego i dopiero rozpoczynająca się 1 stycznia 2022 r. kadencja Albanii w RB ONZ pokaże, na ile skuteczna będzie albańska dyplomacja w tym niełatwym obszarze. Trudno oczekiwać, aby Albania, poza wzmocnieniem swojego wizerunku i pozycji międzynarodowej, była w stanie osiągnąć coś więcej.